

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ  
ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ  
ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ХЕРСОНСЬКА ДЕРЖАВНА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ  
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА  
ДИЗАЙНУ ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ХЕРСОНСЬКА ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА  
ФЕДЕРАЦІЯ РОБОТОДАВЦІВ УКРАЇНИ  
DOKUZ EYLÜL UNIVERSITY (IZMIR, TURKEY)  
JAGIELLONIAN UNIVERSITY (KRAKOW, POLAND)  
HAMBURG UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES (HAMBURG, GERMANY)

# **СИНЕРГІЯ НАУКИ І БІЗНЕСУ У ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ ХЕРСОНЩИНИ**

**МАТЕРІАЛИ**

Міжнародної науково-практичної конференції  
26–28 квітня 2023 р.

У двох томах

**ТОМ 2**

Одеса • 2023 • Олді+

**Редакційна колегія:**

- ЧЕПЕЛЮК Олена Валеріївна – в. о. ректора Херсонського національного технічного університету, доктор технічних наук, професор.
- БЕНЬ Андрій Павлович – проректор з науково-педагогічної роботи Херсонської державної морської академії, кандидат технічних наук, професор.
- БЛИК Анна Анатоліївна – доцент кафедри дизайну Херсонського національного технічного університету, кандидат мистецтвознавства, доцент.
- ВАЛЬТЕР Леаль – керівник дослідницького та трансфертного центру «Стійкий розвиток та управління кліматичними змінами» в Гамбурзькому університеті прикладних наук (BSc, PhD, DSc, DL, DPhil, DLitt), професор кафедри охорони здоров'я, м. Гамбург, Німеччина.
- ГАНУЩАК-ЄФІМЕНКО Людмила Михайлівна – проректор з наукової та інноваційної діяльності Київського національного університету технологій та дизайну, доктор економічних наук, професор.
- ДМИТРИЄВ Дмитро Олексійович – в. о. завідувача кафедри автоматизації, робототехніки і мехатроніки Херсонського національного технічного університету, доктор технічних наук, доцент.
- ДУРМАН Микола Олександрович – професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування Херсонського національного технічного університету, доктор наук з державного управління, професор.
- ЛАВРЕНКО Сергій Олегович – проректор з наукової роботи та міжнародної діяльності Херсонського державного аграрно-економічного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.
- ЛОПАТОВСЬКИЙ Віктор Григорович – проректор з науково-педагогічної роботи Хмельницького національного університету, кандидат економічних наук, доцент.
- ЛУБ'ЯНИЙ Павло Вікторович – завідувач кафедри транспортних систем і технічного сервісу Херсонського національного технічного університету, кандидат технічних наук, доцент.
- НАБОКА Руслан Миколайович – в. о. завідувача кафедри менеджменту, маркетингу і туризму Херсонського національного технічного університету, кандидат економічних наук, доцент.
- ОЗТУНА Хачі Якуп – декан факультету мистецтв, професор кафедри графіки, Університет Докуз Ейльоль (Dokuz Eylul University), м. Ізмір, Туреччина.
- САЛЄБА Людмила Володимирівна – в. о. завідувача кафедри хімічних технологій, експертизи та безпеки харчової продукції Херсонського національного технічного університету, кандидат технічних наук, доцент.
- САРІБСКОВА Юлія Георгіївна – проректор з наукової роботи Херсонського національного технічного університету, доктор технічних наук, професор.
- ТИМЧЕНКО Надія Миколаївна – вчений секретар Херсонського національного технічного університету, кандидат економічних наук, доцент.
- ШАНДОВА Наталія Вікторівна – в. о. завідувача кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки Херсонського національного технічного університету, доктор економічних наук, професор.

**Синергія** науки і бізнесу у повосенному відновленні Херсонщини :  
С38 матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (ХНТУ,  
26–28 квітня 2023 р.) у 2-х т. ; Т. 2 / за ред. О. В. Чепелюк. – Одеса : Олді+,  
2023. – 406 с.

**Synergy of science and business in the post-war restoration of Kherson region** : proceedings of the International scientific-practical conference (KNTU, 26–28 april 2023) in 2 vols. ; Vol. 2 / edited by O. V. Chepeliuk. – Odesa : Oldi+, 2023. – 406 p.

ISBN 978-966-289-730-2

ISBN 978-966-289-732-6 (Т. 2)

У збірнику представлено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Синергія науки і бізнесу у повосенному відновленні Херсонщини», яка проходила 26–28 квітня 2023 року в дистанційному форматі на онлайн-платформі ZOOM.

УДК 001.83+332.1(477)



<i>Віктор ГУССВ, Руслан ЛЕВКІВСЬКИЙ, Ігор СОКОЛ</i> РОЛЬ ВІДОКРЕМЛЕНОГО СТРУКТУРНОГО ПІДРОЗДІЛУ "МОРСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ" В ФОРМУВАННІ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ НЕОБХІДНОГО ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ МОРСЬКОЇ ТА СУДНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗЕЙ УКРАЇНИ	337
<i>Сергій РУСАНОВ, Олег КЛЮЄВ, Расім САЛМАНОВ</i> ТЕПЛОАКУМУЛЯТОРНА ТЕХНІКА НА АВТОМОБІЛЬНОМУ ТРАНСПОРТІ	340
<i>Василь ЧЕРНЯВСЬКИЙ, Андрій БЕНЬ, Олександр СОЛОВЕЙ</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ В ПІСЛЯВОЄННИЙ ЧАС	344
<i>Владислав ПРОЦЕНКО, Володимир МАЛАЩЕНКО</i> МОМЕНТ ПРИ СПРАЦЬОВУВАННІ КУЛЬКОВОЇ ОБГІННО- ЗАПОБІЖНОЇ МУФТИ АВТОМОБІЛЬНОЇ СПЕЦТЕХНІКИ	347

#### **СЕКЦІЯ № 9. Компетенції та розвиток людського капіталу**

<i>Лілія ВІЖІЧАНІНА, Тетяна ДОНЧЕНКО</i> ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА – ОСЕРЕДОК РОЗВИТКУ МЕДІАГРАМОТНОСТІ МЕШКАНЦІВ ХЕРСОНЩИНИ	351
<i>José Enrique Jiménez SOLER</i> RECONSTRUCTION OF OUR ENVIRONMENT: LEADERSHIP AND PEOPLE MANAGEMENT Section: Skills and Human Capital Development	355
<i>Ярослав БІЛИК</i> ВІДСУТНІСТЬ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ЯК ЗАГРОЗА ВІДНОВЛЕННЯ ХЕРСОНЩИНИ	357
<i>Юлія ДЕРКАЧ</i> РЕЛОКАЦІЯ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ЕЛІТИ: МИНУЛЕ ТА СУЧАСНІСТЬ УКРАЇНИ	360
<i>Леся ГЛАДКОВА</i> ШЛЯХИ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	363
<i>Олександр ЛУГОВСЬКИЙ</i> ДИЗАЙН-ОСВІТА В УМОВАХ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ: ФУНКЦІОНУВАННЯ. РЕФОРМУВАННЯ	365
<i>Garry McDANIEL</i> GREAT LEADERSHIP DURING TIMES OF CRISIS	369
<i>Федір КАЗАНЖИ</i> КОМАНДОУТВОРЕННЯ ЯК ОСОБИСТІСНА ОСНОВА ДОСЯГНЕННЯ УСПІХУ В ОРГАНІЗАЦІЇ	372



виховання громадської свідомості, активної громадської позиції та критичного мислення. В цьому допоможе співпраця з громадським сектором. А влада має створювати умови для процвітання у регіоні бізнесу і щоб кваліфікована молодь залишалась у регіоні. Якщо влада з цим погано справляється, то включати свою активну громадську позицію.

Ці сумбурні та спонтанні начерки капля в морі того, що треба зробити для повосенного відновлення України. Але сподіваюсь, що ці думки людини, яка має досвід роботи і в освітній сфері, і у сфері бізнесу, а також у і громадському секторі, наштовхнуть професійних освітян на підтвердження власних спостережень, які допоможуть розробити ефективну стратегію реформування сфери освіти.

---

УДК [378:7.012]:338.246.8(477)

**Олександр ЛУГОВСЬКИЙ**

*кандидат мистецтвознавства, доцент,*

*доцент кафедри дизайну,*

*Черкаський державний технологічний університет*

## **ДИЗАЙН-ОСВІТА В УМОВАХ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ: ФУНКЦІОНУВАННЯ. РЕФОРМУВАННЯ**

Питання відбудови України піднімається багатьма зацікавленими сторонами уже зараз. Так, у книзі Центру досліджень економічної політики (СЕРР) про принципи відбудови України презентовано велике дослідження "Відбудова України: принципи та політика" [1]. У цьому дослідженні експертами відстоюється думка, що реконструкція України – це не відновлення до довоєнного стану, а глибока модернізація країни на шляху до вступу до Європейського Союзу. Запропоновано комплексне бачення післявоєнної України та політичних інструментів для досягнення заданих цілей та детально розглянуто реформи, які повинні допомогти Україні позбутися пострадянської спадщини та стати повноцінною демократією з сучасною економікою, сильними інституціями і потужним оборонним сектором.

У цьому контексті дуже органічно виглядає позиція нового очільника МОН Оксена Лісового: МОН має стати частиною стратегії оборони. Уже створюється міжнародна коаліція, що співпрацює з донорами для відновлення освіти та науки [2]. Стартові умови у цьому питанні в Україні досить потужні, бо сьогодні і на майбутнє її найцінніший актив – людський капітал. Система освіти має



вирішальне значення для створення та підтримки цього активу, адже освіта є важливою передумовою спроможності та стійкості країни. Освіта буде ключовим фактором відбудови України, оскільки вона не лише дає необхідні знання та зміцнює людський капітал, але й виховує гідних громадян, розвиваючи в суспільстві повагу до прав людини, доброчесність та відповідальність. Тож система освіти є інструментом розвитку людського капіталу, її головні цілі – це передача знань, розвиток навичок і виховання бажаних рис характеру у населення [3].

Оскільки відбудова відбуватиметься одночасно з європейською та євроатлантичною інтеграцією України, освітня галузь має фокусуватися на розвитку зв'язків, зокрема, з іноземними університетами, щоб поглибити обмін ідеями й талантами та розвивати спільні проекти. Вимушена міграція українців до ЄС та інших країн відкрила додаткові можливості у цій сфері. Відтак, як можна бачити, серед викликів, що стоять перед новою командою МОН, досить рельєфно виглядає реформування вищої школи з урахуванням нових обставин та можливостей.

В контексті нашого дослідження важливо зауважити, що дизайн-освіта, як невід'ємна складова згаданої галузі діяльності, буде відігравати у відбудові країни свою комплексну роль – підготовку та забезпечення висококваліфікованих кадрів для реалізації проектів відновлення. Важливим тут є те, що дизайн змінює спосіб мислення в суспільстві і формує компетентності людини, яку вона може ефективно використовувати в будь-якій галузі оновленої країни, що відкрита для інновацій. Тому увага до реформування та розвитку дизайн-освіти в сучасних умовах не обмежується лише мистецькими, освітніми чи виробничими проблемами, але й пов'язується з інноваційним розвитком економічної системи країни [4]. Це може сприяти вирішенню ряду проблем дизайн-освіти України, що свого часу були виокремлені під час системного дослідження стану розвитку дизайну в Україні агенцією економічного розвитку PPV Knowledge Networks в рамках проекту "Моніторинг розвитку дизайну в Україні" у 2019 р., зокрема:

- дизайнерам-практикам бракує бізнес-компетентностей, при цьому і формальна і неформальна освіта не приділяють їм достатньої уваги;
- наявна освіта недостатня для розуміння дизайнерами потреб ринку та ведення бізнесу;
- слабка технічна база формальної освіти, використання застарілих технологій, універсальність спеціальності, мала кількість спеціалізацій;



- чималий обсяг навчальних годин обіймають мистецькі дисципліни в академічному поданні без врахування динаміки дизайн-змін;
- завелика у програмах підготовки частка теоретичної складової, через що виникає реальна загроза невідповідності підготовки випускників потребам ринку;
- невиважена інструменталізація навчальних матеріалів освіти через зацікавленість у швидкому комерційному результаті і як небажаний наслідок – фрагментарність отриманих знань [5].

Наведені вище проблеми наразі залишаються, хоча і були озвучені ще у 2019 році, бо зміни у наступні роки не стали настільки розючим, щоб не повертатися до них зараз. Причини тут очевидні і частково вказані у поданому вище матеріалі, зокрема: слабка технічна база освіти, використання застарілих технологій, не врахування динаміки дизайн-змін, вплив нових обставин тощо. Зміни тут можна програмувати уже зараз, оскільки наші міжнародні союзники проявляють зацікавленість у долученні до відбудови України після нинішньої російсько-української війни. Співпраця вітчизняних дизайн-осередків із відомими архітекторами, дизайнерами світового рівня сприятиме поширенню на наших теренах тенденцій пов'язаних із зміною поглядів на базову основу інновацій, яка виходить за межі технології. У вітчизняних дизайнерів з'являється можливість активно пропонувати інновації пов'язані із продуктами і послугами в сфері екології, процесів та нових бізнес-моделей; врахуванням вхідних семіотичних та ергономічних даних; кореляцією культурних і технологічних інновацій, зв'язком культури і творчості [6].

Консультувати українських дизайнерів, архітекторів можуть іноземні експерти з позицій рівноправних союзників, щоб дати можливість українським фахівцям показати світові своє бачення, як можна створити сучасні міста, враховуючи нагальні питання кліматичних змін, сталого розвитку, заощадження ресурсів тощо. Це величезний шанс для вітчизняних фахівців, оскільки фінансувати відбудову нашої країни виявляють бажання зарубіжні інвестори. Так, наприклад, у відбудову Маріуполя зголосилися фінансувати декілька країн Європейського Союзу. А до проєкту "Mariupol Reborn" долучився відомий нідерландський урбаніст Фулко Трефферс. І таких прикладів достатньо у різних регіонах нашої держави, що зазнали руйнувань. Оскільки програми відбудови розраховані на багато років, залучені у цей процес ресурси можуть сприяти вдосконаленню дизайн-освіти та впровадженню реформ. Зокрема, унаслідок повномасштабного вторгнення РФ призупинилося впровадження проєкту Представництва Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні, що популяризує німецький досвід підготовки затребуваних на ринку праці



випускників закладів освіти за дуальною формою здобуття освіти [7]. Передбачається, що така форма здобуття освіти створює умови для підвищення ефективності таргетованих інвестицій у людський капітал.

Отже, можна припустити, що залучення зарубіжних інвесторів і фахівців у відбудову України може сприяти відновленню, або продовженню реформ в дизайн-освіті. Тоді підсумками міжнародної співпраці та, на цьому тлі, впровадження реформ будуть не питання узгодження кількості кредитів чи теоретичної та практичної підготовки, а ефективне залучення та використання інвестицій, впровадження інновацій, що є такими не лише для певної географічної локації а стануть мейнстрімом для всього світового співтовариства.

## ЛІТЕРАТУРА

1. Y. Gorodnichenko, I. Sologoub, B. Weder di Mauro. Insrebuilding ukraine: principles and policies. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: [https://cepr.org/system/files/publication-files/178114-paris\\_report\\_1\\_rebuilding\\_ukraine\\_principles\\_and\\_policies.pdf](https://cepr.org/system/files/publication-files/178114-paris_report_1_rebuilding_ukraine_principles_and_policies.pdf).
2. МОН має стати частиною стратегії оборони – Лісовий. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://thepage.ua/ua/news/lisovij-zaproponuvav-novu-strategiyu-minosviti>
3. С. Леу-Севериненко, Г. Новосад, Є. Стадний. Освітні реформи під час і після війни. Відбудова України: принципи та політика. С. 354-393. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: [https://cepr.org/system/files/publication-files/178114-paris\\_report\\_1\\_rebuilding\\_ukraine\\_principles\\_and\\_policies.pdf](https://cepr.org/system/files/publication-files/178114-paris_report_1_rebuilding_ukraine_principles_and_policies.pdf)
4. Л. Сліпчишин. Міжнародні платформи обговорення проблем сучасної дизайн-освіти. Дизайн-освіта майбутніх фахівців: проблеми та перспективи. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. Полтава, 2022. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: [URI: https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/38695](https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/38695)
5. Стан розвитку дизайну в Україні (на прикладі графічного та предметного дизайну). Звіт за результатами дослідження (2019). [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: [https://uaculture.org/wp-content/uploads/2020/01/232708\\_analitychnyj-zvit\\_monitoryng-rozvytku-dyzajnu-v-ukrayini.pdf](https://uaculture.org/wp-content/uploads/2020/01/232708_analitychnyj-zvit_monitoryng-rozvytku-dyzajnu-v-ukrayini.pdf).
6. De Mozota B. B. Design Economics-Microeconomics and Macroeconomics: Exploring the Value of Designers' Skills in Our 21st Century Economy. Proceedings of 1st International Symposium for Design Education Researchers. 2011. Pp. 17–39.